

POMHAJ BÓH

ČAS OPIS EVANGELSKICH SERBOW

4. čisło

Budyšin, apryl 1971

Lětnik 21

Hrono za jutrownik

Bóh je jemu mjeno dał, kotrež je pře wšitke mjena Fil. 2, 9

To, štož tudy steji, je najwušo zwjazane z tym, štož je so Čichi pjatk a jutry stalo. Před našim tekstom rěka: „Wón – Jězom Chrystus – ponižowaše so sam a bu poslušny hač do smjerće, haj do smjerće na křižu. Tohodla je tež Bóh jeho powyšil!“ Tuto powyšnje je Chrystusowe zrowastanjenje. A z wuznačom do Jězom Chrysta, kiž je na křižu za nas k wumóženju wumrěł a na třecim dnju zaso stanyl, steji a pada křescanska cyrkej a wěra jeje stawow.

Jenož z tym ma mjeno Jězom za nas wosebity zynk a wuznam. My jo wužiwamy a mjenujemy při modlitwje. Jako stanjeny, žiwy Knjez je nam stajnje blisko. Ale my smy sebi toho hakle potom prawje wěsći, hdyž to wuprajimy a wo to prosymy: „Luby Knježe Jězu, přińdź ty k nam a wostań pola nas a přewodź nas na wšitkich našich pučach!“

W Jězomowym mjenje dyrbymy něšto noweho započec a tež dokonjec. Što njejesu wulcy w Božim kralestwje w tutym mjenje wšo dokonjeli! Pětr rjeknje chromemu před durjemi templa: „W mjenje Jězom Chrysta, Nacaretskeho, postać a chodź!“ W mjenje Jězomowym leži móc nad čertom a nad zlými duchami. Ja njeměnuju to na přiwěrliwe wašnje. Swět je polny demonow, hdyž spominamy na wšě zle počinki, žadosće, skuposć, njeznjesliwosć, hidu, zwadu, sebićnosć. Přikladni křescenjo su dopokazali, zo je možno, w Jězomowym mjenje to wšo přewinyć. Prawy japoštoł lubosće bě slawny misionar Hudson Taylor. Wón měješe wjele sobudźelačerjow, tež tajkich, kiž druhdy překi džělachu a jemu čez činjachu. Ale poroki, njezdwołriwosće a hněwne słowa by wón njeslyša! Wšo by wón zaso do porjada stajil a zradował a wuhladkował w Jězomowym mjenje!

A štož je snano najwyše, hačrunjež je mnohim njeznate: W Jězomowym mjenje směmy hrěchi wodać abo znajmjeńša hrěchiwodaće wuprajic a wobćežnosće z duše čwělowaného čłowjeka přeč wzać. Spěw ludowego misionarstwa rěka:

Škit mjeno Jězom Chrysta je,
so čertej přečiwja,
z nim z wutroby wšo brěmjo dze,
z nim wuchowany ja.

Wšak čerta skutki ničiš ty,
a hela třepoce,
přez tebjem mamy pokoj my
a tu žno dobyće.

Kak murje rozwaleja so,
hdyž daš so slyšeć ty,
tež horda duša čuje to,
so čila we hrozy.

Před tutym mjenom cofaja
či samo duchojo,
a bórže je so zhubila
zla móc a čertowstwo.

W kóždym měsće, w kóždej wsy
to mjeno dobudže;
za hesło jo nětk njesemy
při wšitkej čěmnosći.

Njech wjele je, kiž wotpadli,
my za nim pońdžemy.
Škit mjeno Jězom Chrysta je,
jo wšudžom chwalimy. La.

To je tón dzeń, kotryž je Knjez činil, tohodla zradujmy a wjeselmy so w nim. Ow Knježe, pomhaj nětk, ow Knježe, daj nětk, zo by so wšitko derje radžilo. Ps. 118, 24,25

Mysle z přédowanja na kublanskim dnju 1971

Poprawom mamy kóždy dzeń wšu přičinu, z tutymi slowami so modlić. W čłowjeku wšak je zwjetša hluboko zakorjenjena wola, zo by sam swój knjez był, zo by sam swoje žiwjenje do ruki wzał. Nic Knjeza prosyć, zo by so wšitko derje radžilo, ale po swojich myslach a móžnotach bohatstwa žiwjenja dowučerpać. Naš tekst nam poruča, zo bychmy so Knjezoweho dnja zradowali a wjeselili. Móžemy z tym někoho wabić? Čłowjek chce wjace měć hač rjanu, čichu a pobožnu njeđzelu. My pak smy tež widželi, kak chcychu čłowjekajo wja-

ce měć a mějachu na kóncu wjele mjenje. Žiwjenje čłowjeka wočehnje. Derje čłowjekeje, kotryž móže wo kóždym dnju prajic: Tutón dzeń bě mi Bóh dał. Z jeho pomocu sym jón wupjelnil a tež přeťral. Naše nadawki su wulke a problematiske. Što mamy kak činić? Hdyž pak so woť Božeho ducha damy čerić, hdyž pod jeho slowo swoje žiwjenje stajimy, potom njejpacy wšo hinak wobhladujemy.

Bóh nochce njewólnikow měć, kotřiž jemu njerady služa. Bóh pak chce, zo by so naše žiwjenje derje

radžilo, zo bychmy jako dobri zastojnicy wšo derje wobstarac móhli. Boži služownicy we wšej swobodze radostnje a wjesele Boha proša: Ow Knježe, pomhaj nětk, ow Knježe, daj nětk, zo by so wšitko derje radžilo.

Bóh Knjez je nam dał zbóžny dzeń, kiž so žanomu druhemu dnjej njeruna. Tehdom najprjedy mjelčo a pozdžišo ze wšej wěstosću wyskachu: Knjez je stanyl, wón je woprawdže stanyl. Woni běchu tehdom kaž my džensa smy přez jutrownu stawiznu „quasi modo geniti“ – kaž znowa narodženi. Nowy puć lubosće, wěry a swěry wjedže tež nas kaž tehdom Chrystusa do dobyća. Tuž kročmy za Chrystusom! Spominajo na Chrystusowe jutrowne dobyće njeswjećachu křescenjo wjace židowski sabat ale nětko „dies Domini“ Knjezowy dzeń, dzeń Knjezoweho dobyća. My Serbja tutón dzeń mjenujemy njeđzelu. Na njeđzeli njesmě so dželać. Bóh je nam z njeđzelu tón rjany a bohaty dzeń w tydženju dał.

Luther nas wučil: My dyrbymy so Boha bojeć a jeho lubowac, zo bychmy přédowanje a Bože slowo njezacpěwali, ale jo za swjate měli, radži slyšeli a wuknyli.

Ow Knježe, pomhaj a daj nětk, zo by so nam to zaso znowa radžilo, k spomoženju našeje duše a k lepšemu čłowjestwa. Wězo: Njeđzela bu dže prózdna, njeje-li založena na Chrystusowe zrowastanjenje.

P. A.

Jutrowny kěrluš

Nětk wutrobnje so zradujemy na swjatyh jutrow ročny čas. Bóh swoje zbože dari zas.

Naš Zbóžnik z rowa stanyl je, kiž na křižu smjerć čerpješe. Joh chwalimy do wěčnosće.

Wón wrota hele rozlama, wšěm swojim z njeje wupomha, nas z wěčnej smjerće wumóža.

Či, Chryśće, chwalbu spěwamy, zo wukupil nas z krju sy za paradiz. Če česćimy.

Tak wjesel so, wšo křescanstwo, a Boha chwal trojeničkoh nětk hač do časa wěčného.

Haleluja, budž chwaleny Chrystus, syn Marijny.

(Němski kěrluš „Wir wollen alle fröhlich sein“, přeložil Arnošt Łódni)

We wuhnanstwje

Wšitcy, kotřiž rukopis čitachu, běchu překwapjeni. Wjele z wuprajnych nahladow běchu jim kaž tajke nowe zjewjenje. Hišće ženje njebě so wo džěoch z tajkej lubosću a wažnosću řečalo.

W léce 1630 přińdže šwedski kral Gustav Adolf, zjednoči so ze Saksami a Prusami. A hdyž Saksojo začahnychu do Čech, tak čěscy wuhnanzy, kotřiž běchu so w Sakskej zasydlili, hnydom za nimi chwatachu hač do Prahi. Tam po 10 lětach skónčnje dele wzachu hlŏwy wotprawjenych wjednikow z mostoweje wěže. Tež w Lesznom přiřotowachu so čěscy bratřa na nawrót do domizny. Kejžor w swojej čěsnosći přepoda Wallensteinej wšu wojskeru mŏc, a tŏn wučěri Saksow z Čech. Sŏn nawrŏta do domizny bě z tym rozplunyl.

Komenský dyrbyeše so k wšednemu džělu wrŏcić, kotřez stajnje rosćeše. Bratřska wosada bě jemu dowěrila dohlad nad stuwodajej mlŏdžinu. Wŏn dyrbyeše so starać wo čišćerňu, kotřez bě Žerotin dał skradžu z Kralic (hdžez bě so přenja čěska ewangeliska Biblija čišćala) sem dowjezć. Komenského wažnota rosćeše předewšěm za čas strašneje epidemie mora (Pest), kotraž bě město nadpadnyla. Domjace wobydlerstwo zadžeržeše so přečiwo chorem surowje. Wŏni jich před město wlečechu a jich tam swojemu wosudej přewostajichu a jich potom njerodnje pochowachu. Komenský tehdom přez nŏc napisa powučowanje wo wojowanju přečiwo natykwacej chorosći. Tole pismo bu za jedyn džěn načišćane a rozdawané. Mŏr bu na to wašnje wobmjezowany, a ludžo so smilnišo přečiwo chorem zadžeržachu. Polacy a Češa sej tehdom wo wjele bliže přińdžechu. Samo měščanosta Jan Schlichting so Komenskemu džakowaše.

Komenskemu dachu nadawk, zo by nowe wučbne plany zestajał. Tak wŏn napisa knihu wo fyzice a wuda

lačonsku gramatiku. „Labyrint swěta“ wuńdže, kotřez čěscy emigranća z džakom a wobdžiwanjom přijimachu. Najwjetši wuspěch wšak měješe Komenský z knihu, wo kotřez sej to sam ani nadžal njebě. Zo by nawuknjenje lačonskeje řeče wolŏžil, zwuběra někotře tysac najznačich słowow, zestaji je do lochkich sadow, kotřez so derje spomjatkowachu. Zdobom zezna so wučomc ze wšelkim čłowkim činjenjom. Wot hŏs tuteje knihi bě njewěšdnje słynny. Wŏn přińdže z Hamburga, Gdańska, z Lipska. Jeho něhduši profesor Alsted z Rumunskeje jemu zbožo přeješe. Hnydom so přiřotowaše nowe wudaće a přełožki. Bŏrže bēštej hotowej francoski a jendželski přełožk. Po dolhim času bēdneho džěla bēše jeho próca nětķ tak bohaće mytowana. Tuta jeho kniha rēkaše: Janua linguarum reserata (Durje jazyka su wotewrjene).

Znowa přińdže čas, zo rjane nadžije so minychu a surowa woprawdžitosć doprědka stupaše. Chrobly Gustav Adolf drje bēše Wallensteina pola Lützena pobil, ale sam bě w tutej bitwje padnył. W samsnym léce zemřě Friedrich z Pfalz. Z tym bě so wšo wěšćenje za lžu wopokazalo. Sŏn nawrŏta do Čech, wobnowjenja šule, wosadow a cyłeho stata bě nimo; wostał bě horcy popjel.

Na blidže Jana Amosa ležeše něšto stow stronow čěskich a lačonskich rukopisow, načiski wučbnicow, kotřez *njedyrbjachu papjeru rozmnožiť, ale mudrosć*. Swět pak bēše spokojeny z jeho wučbnicu lačiny, přetož wona bě puć do wuspěchow a bohatstwa. Nikoho pak njezajimowaše wustojnosć wučěnja a jeho hlŏboke mysle, kak ma so wědomosć a dušine kublanje čłowjeka zjednočić. Nikoho njezajimowaše Komenského ideal.

Swobodnje po Františku Koziku, Swětlo w čěmnsosćach

Ž wosadow

Klukš: 17. 2. 1971 bě w Njeswačidle a tež w Klukšu knjeni Evamaria Tautowa ze Sebnicy, pućowaca sekretarka za džěto ze žonami. Tema jejneho referata bě: Respekt před starobu — zrozumjenje za mlŏdžinu! Z wulkim zajimom posłuchachu mlŏde kaž tež starše žony na dobre słowa. Spŏznaće, kiž wona dale podawaše, bě, zo so kŏždy čłowjek předewšěm přez to sformuje, štož je w džěcatstwje nažiwil. Normy, jŏnu plačiwe, spyta přeco zaso do džensnišeho naložować a čas a swět z nimi měrić.

Čłowjek, kiž je před 70 lětami mlŏdy byl, je kejžora dožiwil. Wŏn bě z časom nawuknył, zo bě kejžor „najdostojniši“ knjez a zo jeho słowo na kŏždy pad plačeše. Poddanojo mějachu posłuchać a jenož řečć, hdyž běchu prašani. Tak bě tež doma. Nan měješe poslednje słowo. Wězo wšitcy womjelknychu, hdyž w duchom srēbaše. Mać bě rozkazowarka nad žŏnškimi.

Mlŏdžina před 50 lětami je dožiwila 1. swětowu wŏjnu kaž tež Weimarsku republiku.

Mlŏdžina před 40 lětami je sej inflaciju a njewěstotu kaž tež bjezdžělnosć spomjatkowala a so potom znjewužiwać dała, za wŏtčinu a „führera“ (zaso tu jedyn bě kiž rozkazowaše) do smjerće hić.

Mlŏdžina před 30 lětami je nacionálnu a materielnu nuzu dožiwila. Nanojo běchu we wŏjnje, a maćerje běchu dyrbjałe wšo do krutych rukow wzać. Husto mać tych matych njewobhladowaše kaž džěć, ale wona so z nimi wo wšěm rozřečowaše, dokelž běchu jej pomoc a nadžija. Potom so nan wrŏci abo njewrŏci. Znajmjeńša so ta hustodosć kolegialna atmosfera njezhubi.

A tute wšelke generacije maju nětķo w měrje a bjez hrozy hustodosć na malo kwadratnych metrach hromadže žiwe być?! To njeje zawěsće bjeze wšeho mŏžno.

Njebudže myslacemu čłowjekej mŏžno, na „džensnišu mlŏdžinu“ swarjeć, kaž by wona hubjeńša byla, njebudže pak tež mŏžno na „starych“ swarjeć, kaž bychu woni hlŏpi byli.

W poslednim wotrězku řečeše referentka wo zmužitosci k starobje. Kŏždy je tak stary, kaž wŏn je. Džiwna figura, kiž so ze 60 lětami wuhotuje, kaž by 18 byla. Mały žort nam powědaše w tym zwisku: 70lětna dŏsta wot džowki nowy plašć a dyrbše sej jŏn na puć k lēkarkej woblēkać, bě pak trochu dolhi. Steješe před špihelom a praješe: „Tŏn so na žadyn pad woblec njemŏžu. Wupadam w nim tola kaž stara žŏna!“

Zmužitosc k starobje!

Bě to woprawdže zmyłķ za wšitkich, kiž njejsu so na puć podali. My pak so jara wjeselimo, zo budže 20. 10. 1971 zaso pola nas.

Klukš: Sobotu, 27. 2. 1971, běchu do Klukša cyrkwinsky předstejerjo a zamŏlwiće myslacy lajkojo přeprošeni,

Kublanski džěn 1971

Kŏždy z nas, kotřiž smy pŏndželu, 22. 2. 1971, w Budyšinje byli, z cyłej wutrobu rady na tutŏn džěn spomina. Naša ličba njebě mała!

Před 1 650 lětami, 3. 3. 321, postaji romski kejžor křescansku njedželu za swjaty džěn za cyly lud a stat. Spominajo na tutŏn wažny zakon kejžora Konstantina Wulkeho, stajichmy swoje zeńdženje pod temu:

Džak Bohu! Džens je njedžela.

Z dobreho a natwarjaceho předowanja fararja Pawŏla Alberta-Budyškeho podawamy w tutym čisle někotře mysle. Z napjatej kedžbliwosću posłuchachu kemšerjo na pobožne a napominace wukładowanje swjateho Pisma.

Farar Feustel-Minakalski rozpomińaše w svojim wučenym, ale tola jara zajimawym přednosku stawizny njedžeje pola nas a po wšěm swěće. Nochcu wam přewjele přeradžić, do-

kelž so nadžijamy, zo budžemy mŏc po formje a wobsahu hŏdny přinošk w „Pomhaj Bŏh“ wotčišćeć.

Sotra cand. theol. Renata Kralec z Hučiny, tuchwilu w Lipsku, njemŏžeše mjez nami być. Snano nam manuskript swojeho referata připŏsće, zo bychmy tež jŏn w swojim časopisu wozjewić mŏhli.

Serbski superintendent poda krŏtko rozprawu.

Po wobjedže nazonichmy tŏn raz woprawdže žiwu rozmołwu — nic wšak wo njedželi, kaž bychmy to pod heslom tutoho dnja wočakować dyrbjeli, ale wo našim poměrje k mlŏdžinje.

Serbske kemše w Drježdžanach
njedželu Quasimodogeniti

18. apryla 1971, w 15.30 hodž.

Dresden-Pieschen, Markuskirche

zo bychu dale temu wobwodneje synody „Boža služba“ wobdžělali. Wot konwenta postajeny kruh bě hižo na přitohowanjach slabje zastupjeny. Běchmój z fararjom Hornčerjom samaj. Wjetšina konwentych předsydow njeměješe ani za nuzne, docyla powěsć na přeprošenje dać. A při tym njebě žendženje wěc, z kotrež chcyše so Klukš blyšćić. Witachmy tak wosebje lubje Hućinu, Chwaćicy a džěl z Barta, mjez tym zo so Malešecy, Poršicy, Budyšink a Hrodzišćo njewobdžělachu.

Spytachmy jutrownu Božu službu přitohować, kiž ma přédowanski tekst Luk. 24, 1–12. Móže so tola prajić, zo z rjadow cyrkwinskih předstejerjow a zamołwiće myslacych wjele dobrych přinoškow přińdže, tak zo ma naležnosć zaktiwizowanja lajkow a horicentalna kooperacija nic jenož za fararjow wěsty přichod. Lóšo zawěsće je, hdyž farar wšo sam za pisanskim blidom čini, ale što potom, hdyž tón wupadnje?

Tohodla budže nuzne, zo pónđezmy po sprócniwym a čěžkim puću dale a so po móžnosći prawje bórže zaso zetkawamy. Znajmjeńša je nam móžnosć do rukow data, zo w přichodže cyrkwinskih předstejerjow

wosobinsce přeprašujemy a tak aktiwnym lajkam móžnosć poskićamy so wobdžělćić.

Klukš: 18. 1. 1971 bu na Božu prawdu bywši Polpičan wjesnjanošta Jan Pawoł Beńš wotwołany. Pod jeho rukomaj bu po wójnje rjana nowa kapala natwarjena, a wón měješe zawěrnje wulku zaslůžbu, zo so tutón skutk sta. Wulka syła přewodzerjow pak pokaza, zo bě jim dobry wjesnjanošta a prodrustwownik byl. Jeho žiwjenje bě žiwjenje za druhich.

Bukecy: Złoty kwas swjeća w haprleji ratar Awgust Maks Krošk a jeho mandželska Hana Marja rodž. Wjenkec w Bukecach, ratar Arnošt Pawoł Bernhard a jeho mandželska Emma Gertrud rodž. Mitec w Trjebjeńcy a ratar Jan Awgust Fask a jeho mandželska Selma Marta rodž. Kunčec we Wuježku. Wšitkim jubilarom přejemy Bože bohate žohnowanje.

Jako před 115 lětami mandželskaj Jan Šiman w Hermanecach a jeho mandželska Gustla rodž. Howškec złoty kwas měještaj, dóstaštaj z Ameriki (z Floridy) wot swakoweje scěhowacy serbski postrow:

Nětk krasny dzeń dzens zaswita za waju wobeju!
Dzens, dzens je krasna njeđzela we waju žiwjenju.

Dzens waju zwony wołaja, haj, rjeńšo, krasnišo
hać hewak druhu njeđzela do domu Božeho.

Hlej, dzens před polsta lětami, to běše pola was
wšak přeni dzeń we mandželstwje. To bě waj přeni kwas.

A džensa zaso wjesele za tajki dolhi čas
wój swjećitaj nětk hromadže swój rjany złoty kwas.

A tuž so Bohu džakujtaj džens z hnutej wutrobu,
zo čilaj a tež strowaj staj na tajkim wažnym dnju.

Ach, kak je tola někotry sej tón dzeń požadał
a tola njej, kaž lubaj Wój, tón samy dočakał.

Bóh zdžerž tež dale wobeju při dobrej strowosći.
Waj před nježbožom zakituj tu dale po hnadže.

Nikolaj Wasilewič Gogol

Nowy kabat

Skrotšeny a swobodny přełožk z rušćiny

W někajkim statnym zarjedže služeše někajki přistajeny. Přistajeny — njemóže so prajić, zo bě wosebje wuznamny: małeje postawy, trochu trupaty, z načerwjen wlosami, trochu hižom mało widžeše, z małym plěchom nad čolom, z fałdami na woběmaj licomaj, z barbojnym wobličom.

Swójbne mjeno přistajeného běše Bašmačkin. Z předmjenom rěkaše Akakij Akakijewič.

Hdy a w kajkim času bě wón do zarjada přišoł, što bě jeho přistajil, nihtó so na to njemóžeše dopomnić. Kak wjele direktorow a nawjednikow bě mjez tym přišo a wotešo! Jeho widžachu wšitcy na tym samsnym městnje, w tym samsnym položenju, w tym samsnym zastojnstwje. Wón bě zdawna tón pisar, tak

zo skónčnje měnjachu, zo je wón po zdaću hižom tajki so na swět narodził — powšitkownje hotowy, w uniformje a z plěchom na hłowje. W zarjedže so na njeho wosebje njekedžbowaše. Młodži přistajeni so jemu smějachu a jeho hanjachu. Před nim powědachu sej wumyslne bajki wo nim: Kak jeho 70lětna hospoza jeho bje. Jeho so prašachu, hdy budže kwas. Sypachu jemu papjeru na hłowu a prajachu, zo je to sněh.

Akakij Akakijewič pak njewotmołwi na wšo to ani słowčka, kaž by so ničo njestalo. Wón so njedaše zamylić w swojim džele. Wosrjedž wšeho hanjenja a njeměra njescini wón ani jeničkeho zmylka při swojim pisanju. Jenož hdyž běchu žorty přejara njeznjesliwe, hdyž jeho do ruki storkachu a jeho mylachu při jeho džele, rjekny wón:

„Wostajće mje tola na pokoj. Čehodla mje myliće?“

Tak něšto dziwne zaklinča w jeho hłosu, z kotrymž to wupraji. W jeho wujerknjonych słowach pak běchu druge słowa slyšeć: „Ja sym twój bratr.“

Lědma móžeš čłowjeka namakać, kotryž by tak swojej winowatosći žiwyl byl. Znajmjeńša móže so rjec: Wón služeše pilnje. Ně: Wón služeše z lubosću. Hdy bychu jemu dali titul po jeho pilnosći, wón drje by byl — a to k swojemu samsnemu spodžiwanju — dawno hižom „statny rada“. Zaso njemóže so prajić, zo njeby so ženje na njeho kedžbowało.

Raz chcyše jedyn dobry inspektor jeho mytować za jeho dolhu službu a prikaza, zo by so jemu dało wažniše dželo hać to stajne wotpisowanje. Jeho dželo dyrbješe jenož w tym wobstać, zo by někotre titule přeměnil a zo by słowjesa z přenjeje wosoby do třećeje stajil. To jemu tajku prócu načini, zo so počese a sej čolo třeješe a skónčnje praješe:

„Ně, lěpje, dajće mi, ja chcu, štožkuli chceće, wotpisować.“

Wot toho časa dachu jemu na přeco wotpisować.

Wón po zdaću ničo dale njeznaješe hać tole wotpisowanje. Domoj přišedši sydny so hnydom za blido, srěbaše chětre swoju kałowu poliwwu a jědžeše kusk howjazeho mjasu z cyblu. Při tym ani njepytny, kak wšo słodži. Wón to zjě hromadže z muchami a štož hewak Bóh za tón čas runje do swěta sćelese. Hdyž začuwaše, zo je žołdk poňny, zběhny so wot blida, wza sej tintu a wotpisowaše łopjena, kotrež bě sobu domoj přinjesl. Hdyž tam raz ničo njebě, tak wón za swoje wjeselo wza někajki wotpisk a jón znowa wotpisa, předewšěm, hdyž bě tam łopjeno, kotrež bě wosebite po swojim stilu abo po wosobje adresata.

Hdyž bě so do syteje wole napisał, lehny so do loža a so hdys a hdys posmějkota při myslu na jutřiši dnje: Što drje Bóh luby Knjez jemu jutře póscele za wotpisowanje? Tak běžeše měrne žiwjenje čłowjeka, kotryž dostawaše štyri sta rublow mzdy a rozumješe spokojom być ze swojim dońtom, a by drje dale tak běžalo hać do najwyšeje staroby, hdy njebychu tam wšelke nježboža byće, kotrež su rozsypane na puć žiwjenja nic jenož titularneho radžićela, ale samo tež tajneho radžićela, wěrneho radžićela, dwórského radžićela abo někajkeho druhého radžićela, abo samo tež tajkich, kotřiž nikomu žaneje rady njepodawaju a tež žanu radu wot druhich njeberu.

Akakij Akakijewič hižom dlěši čas čuješe, zo jeho sylnje w chribjeće a w ramjenjomaj štafaše, byrnjež so prócowaše, nuzny puć tak chětre kaž někak možno přeběžeć. Skónčnje na to pomyslil, hać snadž njeje jeho kabat na tym wina. Wón sej swój rjany kruh pola sebjě doma wobhlada a dyrbješe wšak spóznać, zo bě kabat na dwěmaj abo třoch blakach chětro wjetki, wosebje na chribjeće a na ramjenjomaj. Płat běše džerawy, a podplat bě so pušćil. Tole sebi wobhladujo widžeše Akakij

Akakijewič, zo budže nuzne, kabat Pjetrowičej, ke krawcej, donjesć, kotryž tam něhdze w štwórtjej etaži po ćemnych schodach bydleşe. Njedźiwajej swojeje šelhawosće a swojeho trupaweho wobliča, wón dosć derje přistajenym a tež druhim jich kabaty a fraki wuporjedžeše — wězo jenož, hdyž bě stróžby a jemu přez hłowu njechodźachu druge mysle.

Hdyž Akakij Akakijewič pomału po schodže horje k Pjetrowičej stupaše, hižom wo tym přemyslowaše, kelko drje budže sej Pjetrowič žadać, a měješe kruty wotpohlad, nic wjace hač dwaj rublej jemu dać.

„Pomhaj Bóh, Pjetrowičo!“

„Pomhaj Bóh wam, knježe!“ rjekny Pjetrowič a pohladny z jednym wočkom na ruce Akakija Akakijewiča, zo by spóznał, kak wunošne džěło tamny jemu njese.

„A hladaj, ja tebi, Pjetrowičo, tutón... haj wšak...“

Nětk dyrbimy wědźec, zo měješe Akakij Akakijewič swoje wašnje rěčenja. Tak wón zasuwaje słowa, kotrež žanoho praweho zmysla njemějachu. Jeho sady běchu njedospołne.

„A hladaj, haj wšak, Pjetrowičo — kabat, płat... jowle widžiš, wšudžom trochu wjetki — trochu ceňki, a je jasne, zo je stary, ale tež zaso nic — jowle jenož na jednym blaku — na ramjenju a jowle na chribjeće je wšak kusk přetrjebany — widžiš? Wězo něšto džěła...“

Pjetrowič wza kabat, rozpołožej sej jón na blido, přehladowaše jón dołho, třaseše z hłowu a skónčnje rjekny:

„Ně, jow so njehodźi ničo činić. To je hubjeny kruh.“

Akakijej Akakijewičej při tutych słowach mjakny wutroba.

„Što so njehodźi, Pjetrowičo?“ praješe wón z prošacym hłosom skoro kaž džěčo. „Tola jenož na ramjenju je dodržany. Ty změješ wěsće někajke kuski...“

„Ně!“ praješe Pjetrowič rozsudženy. „Jow so njehodźi ničo činić. To je hubjeny kruh. To je tola jasne, zo sej tutón kabat žada nowy.“

Při słowje „nowy“ so Akakijej Akakijewičej před wočomaj začemni, a wšitko we jstwě poča so jemu wjerćeć.

„Kak da nowy?“ wón praješe kaž wosnje. „Ja tola žane pjenjezy na nowy kabat nimam.“

„Haj, nowy!“ rjekny Pjetrowič z barbarskim spokojenjom.

„Nó, haj, jeli by dyrbjał nowy być, što by wón — haj wšak...“

„Ty měniš, što by wón płaćil, něwěrnó? Sto a pjećdzesat budžeš dyrbjeć naložić!“ rjekny Pjetrowič a při tym hubu scáhny.

„Poldra sta rublow za kabat!“ zarjeji Akakij Akakijewič. — Wón zarjeji najskerje přeni raz takle w swojim žiwjenju, přetož hewak wón stajnje mjelčo rěčeše. „Pjetrowičo, prosu...“ rěčeše Akakij Akakijewič z prošacym hłosom, kaž njeby słyšał Pjetrowičowe słowa. „Njeje tola možno jón wuporjedzić? Snano by mi hišće móhl wěsty čas služić.“

„Ně! To je škoda džěła a pjenjez.“

Po tutych słowach wuńdže Akakij Akakijewič dospołnje zničeny. Akakij Akakijewič dyrbješe spóznać, zo bjez noweho kabata wjace njewuńdže, a bě wšón zbity. Kak dyrbjał wón tele pjenjezy zwjesć? Wón wšak wědžeše, zo Pjetrowič jemu za wosomdzesat rublow tutón kabat zešije. Njech tež, ale zwotkel tute wosomdzesat rublow wzać? Tu přenju položcu by wón móhl skónčnje hišće zwjesć — snano samo něšto wjace, ale zwotkel druho položcu wzać?

Najprjedy pak dyrbimy čitarkej prajić, zwotkel by wón přenju položcu měl. Akakij Akakijewič měješe

W Klukšanskim Božim domje chcemy 27. junija 1971 swój rjany Serbski cyrkwinski dzeń swjećić. Starajće so z časom wo busy! Hižom sobotu, 26. junija zeńdžemy so w Klukšu k zhromadnemu wuradźowanju.

zwučene wašnje, zo wot kóždeho rubla, kotryž wuda, krošik wroćo položi do małego zamknjeneho kašćika, kotryž měješe w swojim wjerchu mału škalbu, zo bychu so móhli přez nju pjenjezy nutř suwać. To bě wón přez dolhe lěta činił, a tak bě so ličba nakopiła wjetša hač štyrceci rublow. Tuž měješe položcu w ruce, ale hdže wzać druho položcu? Akakij Akakijewič přemyslowaše a přemyslowaše a spózna, zo dyrbi swoje tak a tak hižom skromne wudawki hišće pomjenšić na jedne cyle lěto: K wječeri žadyn čaj wjace pić; wječor žanu swěcu zaswěćić; a budže-li nuzne, wječor džělać, dyrbi hić do jstwy hospozy, zo by při jeje swěcy pisał; hdyž po hasach chodźi, dyrbi po možnosći zlochka a kedźbliwje stupać po kamjenjach a po možnosći po palcach chodźić, zo by póduse lutował; a plokacej žonje rědko wotdawać šaty.

Ta wěc chětrišo postupowaše, hač bě wón to wočakował. Njenadźicy da direktor Akakijej Akakijewičej k jutram nic štyrceci, tež nic pječaštyr-

ceci, ale polsta rublow. Tole wězo spěchowaše wěc. Hišće někajke dwaj abo tři měsacy hłodu tradanja, a Akakij Akakijewič měješe runje swoje wosomdzesat rublow hromadže. Jeho wutroba, kotraž bě hewak tak jara měrna, poča bić.

Hnydom přeni dzeń džěše hromadže z Pjetrowičom do klamow, a kupištaj jara dobry płat. Pjetrowič sam praješe, zo lěpšeho plata docyla njedawa.

Najswjatočniši dzeń w žiwjenju Akakija Akakijewiča běše, hdyž Pjetrowič skónčnje přinjese nowy kabat. To ma so ze zrudobu prajić. Wón přinjese jón rano runje w tym času, hdyž dyrbješe Akakij Akakijewič do zastojnstwa hić. Wón zaplaći, podzakowa so a woteńdže w nowym kabaće do služby. Akakij Akakijewič džěše ze swjatočnymi začućemi. W kóždym wokomiku čuješe, kak nowy kabat na jeho ramjenju leži. Haj, někotre razy so zasměwaše z lutym znutřkownym wjeselom. Na njeznate wašnje zhonichu hnydom wšitycy na zarjedže, zo ma Akakij Akakijewič nowy kabat a zo tón stary tam wjace njeje. Wšitycy přiběžachu, zo bychu sej nowy kabat wobhladali. Woni jeho strowjachu a jemu zbožo přejachu. Najprjedy so wón smějkotaše, ale poněčim bu jemu styskno. Přetož započachu rěčeć, zo ma so nowy kabat „poleć“ a zo dyrbi wón wšěm znajmjeńša wječer dać. Akakij Akakijewič so počeše. Wón njewědžeše, što so jemu sta a što ma wotmołwić. Tuž jedyn z přistajenych rjekny:

„Njech je dosć! Na město Akakija Akakijewiča dam ja wječer a prošu was džensa na čaj. Kaž by dyrbjało być, mam ja džensa swoje narodniny.“

Zastojnicy tuto přeprošenje wězo jara rady přijimachu. Tónle cyły dzeń bě za Akakija Akakijewiča samón wulki swjatočny swjedžen. Wjesele wón wobjedowaše, a po wobjedze wón ničo njepisaje, ani jedne lopjenko. Z najwjetšej spokojnosću polehny so na ložo, doniž njepoča směrkać. Potom so bjez skomdy zwoblěka, wza swój kabat a wuńdže na dróhu.

Zastupowacy předsyda, kotryž bě jich na wječer přeprósyl, běše chětro zwulka žiwy: Na swětlým schodže wisaše lampa. Jeho bydenje bě w druhej etaži. Hdyž bě do předruma zastupil, dohlada so cylych rynekow škornjow.

(Přichodnje dale)

*Kotřiž na Knjeza čakaju,
dóstanu nowu móc,
zo z křidłami horje zleća
kaž hodler,
zo běža a njewustanu,
zo chodža a njewostabnu.*

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. — Wuchadza jónkróc za měsac z licencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rjadowe Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hłowny zamotwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth - Njeswačidski. — Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. — Čisće: Nowa Doba, čisćerňa Domowiny w Budyšinje (III-4-9-658)